

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petliverste za enkrat K 1.80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznamila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torika epoldne. Nezaprte reklamacije so poštnine preste.

Od sedanjega ministra do prihodnjega župana.

1. Sedanji ministri.

Mora, katera izsescava že meseco našo trobratsko nam državo in jo peha z železno nasilno pestjo v nezadovolje vsih slojev, je sedanja demokratsko-socialistična vlada.

Saj nimamo v cel. Jugoslaviji trezno, pametno in nesebično mislečega človeka, ki ne bi vzdihnil pri spominu in pogledu na delovanje sedanje vlade: Oh te naša sedanja vlada, da bi jo že pomelje skoraj volitve! Ta upravičeno pobožna želja o odstranitvi sedanje vlade izvira iz nebroj javno vidnih primanjkljajev, nedostatkov in nerada, ki ima svoj izvor v nedelavnosti, brezoričnosti in strankarski zagrizenosti sedanje vlade.

Celih devet ministrov sedanje beograške vlade se vozari neprestano po Jugoslaviji, Dunaju, Pragi in Parizu. Izgleda res pri nas, kakor da bi bilo železnice le za ministra; vsi drugi potniki so pa železniškemu ministru g. Draškoviču deveta briga, ker vedno ustavlja promet po cele dneve.

Razni listi nam poročajo, da 8000 za Jugoslavijo napolnjenih vagonov ne more naprej. Ako bi se odpeljalo to blago na pristojna mesta po naši domovini, bi imeli vsaj za silo: soli, moke, obleke, obutvi in kuriva.

Naš železniški minister pa rajši tuhta, kako bi vozil po železnici žito v Avstrijo in Francijo, mesto, da bi zaropotal z ministrsko odločnostjo in poskrbel, da se porazpele po Jugoslaviji onih 8000 vagonov. Ako se boče dolge ministroval g. Draškovič pri naših železnicah, se kmalu nikdo ne bo več zanašal na železnice, ampak rajši na voz in na lastne noge.

Drug tak tovaris g. Draškoviča je naš finančni minister, ki ureja že mesece in mesece našo denarno vprašanje, pa smo še vedno tam, kjer smo bili v prvih dneh našega ujedinitja. Ne! Sedaj je slabše v tem oziru! Finančno ministrstvo vidi in pozna le kmeta, katerega vedno hujše privija z raznimi previsokimi davki. Mesece in mesece že gruntajo ti gospodje pri finančni mizi v Beogradu: Kako bi obdačili razne — nebrojne vojne dobičkarje? Doslej še niso tozadevno sklenili nič zakonsko veljavnega. Kako pa tudi? Saj je, vendar sedem od sedanjih ministrov velekapitalistov (vojni dobičkarji). Kjer gre, da se odra kmeta potom davkov, imajo gospodje finančniki takoj na razpolago dovolj postav; da milostno obdačijo vojne dobičkarje, pa si belijo glave mesece in mesece, da bi ne vsčipnili kacega premastnega kapitalista preveč v živo. Kmet se torej jezi in huduje upravičeno nad to gospodo v Beogradu.

Ljudskih Sol nam ne prikrojiijo za kmečke razmere in potrebe, glavno šolsko vprašanje naše sedanje vlade je: Kako iztrebiti verouk iz Sol in odstraniti križ!

Da bi se pa ti gospodje sedanji beograjski vladarji pri vsej svoji brezbriznosti in nedelavnosti za dobrobit naroda in države, kljub nezadovoljnosti in nezaupanju, ki ga uživajo od strani ljudstva, obdržali pri vladnem krmilu, mislijo in se trudijo: Kako bi prikrojili novi volilni red, da bi bil v prid demokraciji in socializmu. Edina skrb in delo, ki ga opazamo pri sedanji vladi je: Izvesti volitve v svoj strankarski prid in dobiček.

Kakor že omenjeno, ga ni pri nas človeka, ki bi se ne pritoževal nad sedanjo vlado. Da bi ti ljudje gospodovali in gospodarili še tudi po volitvah, tega si ne želi nikdo — najmanj pa naš kmet, ki mora nositi neznošna od sedanje vlade mu naložena bremena.

2. Prihodnji župani.

Podlaga vsake države so občine. Te resnice so se začeli zavedati tudi naši vladni demokrati in socialisti: Njih prvi volilni cilj je razpisati občinske volitve in spraviti na čelo našim občinam same demokrate in socialiste. Glavni namen sedanjih vladnih krogov je: Iz naših občinskih zastopov pognati vse pristaše Kmečke zveze in jih nadomestiti z demokrati (liberalci in samostojneži) in socialisti.

Naše ljudstvo sedaj samo vidi in čuti, kako znajo vladati naši demokrati in socialisti v Beogradu. Kako bi se le bilo, ako bi zagospodovali in zagospodarili ti ljudje in njih pristaši prav v temeljni podlagi vsake države v — naših občinah.

Pod sedanjo demokratsko-socialistično državno vlado nedostaja najpotrebnejšega in povsod nered: pod demokratsko-socialistično občinsko vlado pa bi menda ne imeli ničesar za pod zob, ampak samo strankarski prepri.

Kmetje! Sedanji demokratsko-socialistični ministri v Beogradu gradijo most od sedanjega nedelavnega in vse graje vrednega ministra do demokratsko-socialističnega župana v kmečki občini, ki bi bil le demokrat (liberalec, samostojnež) ali socialni demokrat in družega nič.

Demokrati in socialisti kmeta dovolj izsescavajo potom države, da bi ga pa še tudi potom občine, to bi bilo neznošno. Vendar naše krščansko slovensko ljudstvo pozna demokrate in socialiste iz sedanje vlade: ne bo jim prepustilo nikdar in nikoli vajeti v občinah.

Kmetje, občinske volitve so pred durmi. Občina je podlaga državi. Ako bodo tvorili to državno podlago-občine naši možje od Kmečke zveze, potem bo tudi nova in bodoča vlada v Beogradu vlada dela naših mož za dobrobit in povzdigo kmečkega stanu.

Ako so nam izpulihi začasno demokrati in socialisti državne vajeti, ne bodo nam občinski!

Volitve v Slovensko kmetijsko družbo.

Dne 30. preteklega meseca bi se imele vršiti v Ljubljani volitve novega predsedstva in odbora Slovenske kmetijske družbe. Izvoljen je samo predsednik, dalje se volitve niso mogle vršiti, ker je manjšina z nasiljem preprečila nadaljevanje volitev. Za predsednika je izvoljen kandidat Slovenske ljudske stranke z velikansko večino. Oddanih glasov je bilo 224, za kandidata Slovenske ljudske stranke (Kmečke zveze) 150, za kandidata Samostojne kmečke stranke 67, razcepjenih 5! Kakor je razvidno iz poročanja „Slovenskega Naroda“, ki je seveda z izidem zelo nezadovoljen, so se vršile volitve popolnoma postavno in pravilno. Nasprotniki nimajo ugovarjati družega, kakor da je Slov. ljudska stranka delila že uskane glasovnice svojih kandidatov. To pa ni nobena nepravilnost, to je pravica in celo dolžnost vsake stranke. Saj ni bil nikdo siljen, da bi se posluževal teh glasovnic.

Te volitve so prvi dvoboj med obema nasprotnima strankama in izpadel je za Slovensko ljudsko nepričakovano sijajno. Dobila je skoraj tričetrtinsko večino. Pripomniti je pa še potreba, da so bile razmere za Samostojno veliko ugodnejše, kakor pa za Slovensko ljudsko, tako da teh volitev ne moremo smatrati za merilo moči obeh strank. V kmetijski družbi so zastopani pred vsem takozvani boljši kmetje, pa tudi gostilničarji in trgovci po deželi. Torej oni kmečki in napolkmečki sloj, kjer imajo Samostojni in liberalci razmeroma še največ pristašev. Slovenska ljudska pa ima glavno moč ravno v nižji in najnižji plast kmečk ga prebivalstva. Kandidat je bil dosedanji 37-letni generalni ravnatelj družbe gospod Gustav Pirc, mož izdatne spretnosti, ki je kot dosedanji ravnatelj družbe v kmečkih krogih široko znan in je doslej imel na svojem stališču obilo prilike, da dela razpoloženje za svojo osebo.

A vkljub temu tako silovit poraz!

Iz teh volitev zamoremo sklepati, da stoji dobro tri četrtine slovenskega kmečkega prebivalstva v vr-

LISTEK.

Januš Golec:

Sedlarci.

(Dalje.)

V krogu in kolobarju po travniku in pokeseni trati plesali in vrteli so se Sedlarci malokedaj. To dobro obiskano letovišče Sedlarcev, Skaličko bajto, zaprla je svetovna borba za celo svojo kruto, dolgo dobo. Ali jo je pa odprla bogata Jugoslavija? Tega še pač nisem poizvedel.

Znal bi me kdo od bralcev vprašati: Ce so ti tvoji Sedlarci pili, kvartali in tintam plesali, so gotovo tudi prepirljivci, pretepači in celo razbojniki? A Bog me varuj, da bi jih počrnil še na to plat, lagal bi! Sedlare rad zabavlja, kolne, zmerja in se diakoepno prepira; a pretepač ni po svoji naravi, ker je preboječ za svojo lastno kožo in dolge kosti, ki bi se mu utegnile nalomiti pri nasilnem rovežu.

Kot otrok sem čul lastnega mi očeta, ki je vpil na vse grlo na preko naše koruze bežeče Sedlarce: „Prokleto gadine, dolgonoge, vso koruzo mi boste pomendrali, kdo mi jo bo plačal!“ Podil je okrog 10 odraslih Sedlarcev rajni mežnarjev Stefan iz Buč prav sam s kratko sekirico v roki preko strni in koruz v miroljubno in ne ravsarsko Sedlarjevo.

Farno — ustno izročilo omenja samo en slučaj, da so se pregrešili naši vojskoplahi Sedlarci zoper zapoved javne varnosti. Sam ta rogati zlodej vedi,

kaj je smuknilo nekega večera v prostorne sedlarske glave. Ob rantah so sloneli, gledali in budali v nočni temi v Sotlo in sklenili enoglasno: Kdor bo prišel prvi po cesti skozi vas, tega bomo pretepli.

Po tem prve vojnem posvetu v Sedlarjevem niso čakali baš dolgo, ko je priropotal po cesti proti vasi priprost koleselj z dvema črno zagrjenima potnikoma. Tudi pri ropotu voza so vstrajali Sedlarci pri svojem sklepu. Ustavili in pridržali so kljuse, nekaj dolgih rok je soglo na voz in posadilo s silo na tla dve osebi. Partat so se dvignile roke napadačev v zamah, ustavile so se na hrbiščih zavratno napadenih žrtve in iztisnile ednemu izmed neznanih potnikov očitek: „Vražji tolovaji, kaj še domačega župnika se upate lotiti dejansko!“

Pri tem obupnem klicu so odnehali Sedlarci z udrihom, prepoznali so spoštovani in nedolžni žrtvi domačega g. župnika, že umrlega Martina Kragl, in rajnega g. Sparhakla iz Medvedovega sela. Vendar se je poravnal prvi pretep posvečenih oseb v Sedlarjevem še ono noč med obema strankama brez vsakega vmešavanja sodne rihte; le ustnemu izročilu so zaupali Sedlarci celo zadevo, da ne bo kdo dvomil, ampak rekel: Po sedlarskih žilah se pretaka korajžna kri, ne pa kako strašljivo redka repnica in kaka sirotka.

Ona trikotna gmajna, rante, Skalička bajta in — Sotla, to vam je Sedlarcem prav vse, kar zamore utešiti ter zadovoljiti njih skromne duše. Mislim, da je tudi čista resnica, da Sedlarjevo brez Sotle in narobe Sotlo brez Sedlarjevega si mi obsotelčani niti predstavljati ne bi mogli. Da jih vidite, te Sedlarce,

kadar se razlije Sotla po oni svoji dolinici, kako čofotajo, bredejo in neustrašeno urno tekajo po vodi s saki ter mrežami, da lovijo ščuke in ribe sploh.

Sotla se namreč razlije po hudih nalivih še le po končanem deževju, ostane pa razlita po par dni. Kar je Dalmatincem in Primorcem srno morje, to je za dobo nalivov in povodnji za naše Sedlarce — razlita Sotla, torišče onega opravila in zabave, ki jim je poleg kvart in pečenega junca najljubša — ribarjenje in čofotanje po kalni vodi, četudi je ledeno — mrzla.

Omeniti pa še moram, da ni imel ribarstva v Sotli nikdo v zakupu, bilo je prosto za vsakega, kem Sotla je bila pred razsulom na pol hrvatska in napol slovenska, žabe in ribe so se gibale pa v obeh plasteh, prosto in slobodno sta jih lovila Hrvat in brat Slovenec.

Kdor je prečital zgoranje vrste, boče odložil „Gospodarja“ z nasmehom, češ: Januš ne zaupava niti o lastnih sorojakih čisto resničnega evangelija. Presneta pokveka, že zopet nas farba! Kako bi paž to moglo biti? Janušev rojak Sedlare ni učenjak, ne bavi in ne ukvarja po vzgledu naših praočev, bla in Kajna ne s poljedelstvom in ne z živinorejo — ampak samo se prekobicava po gmajni, se opica brezposelno ob rante in zre v Sotlo, ob Gospodovih dnuh kvarta, je in pije pri Skaličkem na Hrvatskem, v kalnem ribari, ki vrag ga prereja ter preživlja na zimo?

Upam, da bodo zapisali tudi dragi čitatelji te prečitane vrste na plat verjetnosti in resnice, se jim